

פרוטוקול מס' 18 / ה'
מישיבת ועדת העבודה
מיום ד' כ"א באייר תשי"ג-6.5.53
בשעה 09.15

חברי הועדה:

- הי"ר ה. כרגר
- ב. הראל
- ג. טברסקי
- א. סטוט
- י. ריפתין
- א. סוסטאק
- ד. סרי
- א. תבורי

משתתפים:

מוזמנים:

י. עילם - מטעם משרד העבודה

סקירת סר עילם על מצב האבטלה.

סדר הדיבורים:

הי"ר ה. כרגר:

פותח את הישיבה.
אני חושב, שבבוע הבא נצטרך להחליט על סדרי עבודת הועדה, ועדת המסנה סיימה את הדיון בחוק הביטוח הלאומי, ואנו נצטרך להחליט על המועד בו יובא החוק לפנינו. כן עלינו לסיים את הדיון בחוק החניכות, חוק הנכים וחוק עבודת האטה. נוסף לזה, נקרה שזה לא יהיה, אבל אני חושב שבסך הזמן יהיו לנו כמה בירורים בטאלות עבודה. ברור שבזמן העומד לרשותנו לא נספיק לפזר את הדיון בכל החוקים הללו, ולכן צריך למצוא דרך כדי להרחיב את מרחב המסחה של הועדה על מנת שיעמדו לרשותה יותר מאשר שעתיים שבוע. סמעתי שיסנה הצעה להתחיל את אסיבת הכנסת ביום רביעי בטעה 1600. אם תתקבל הצעה זו, נוכל לקיים ישיבה ארוכה יותר, אך אם לא - נצטרך לחפש דרך אחרת כדי שנוכל לקיים ישיבה ביום שלישי. בחליט בענין זה רק לאחר שיתברר גודל הצעה זו בכנסת.

אני מקווה שבועד שבועיים יהיה מוכן חוק החניכות, ואז נוכל להביאו לכנסת יחד עם חוק ~~הביטוח הלאומי~~.

י. ריפתין:

מדוע לא הוזמן לישיבה זו מ"מ שרת העבודה?
אני חושב, וגם לפי הנוהג המקובל בוועדות
אחרות, בשעת הדיונים בוועדות משתתפים השרים המתאימים. אני מאד מעריך
אתרובכחותו של מר עילם, אבל אני סבור שהקטר בין המטלה והכנסת צריך להיות
גם על ידי השרים. אני מציא אפוא להזמין את מ"מ שרת העבודה.

הינ"ר ה. ברגר:

קשה לומר שהנוהג הוא שמופיעים השרים, כי
על פי רוב סוזמניט ובאים מנהלי המסרדים.
אינני יודע מה יעלה דיון זה מבחינה מעשית, אבל הוא חשוב כשלעצמו, ואילו
היתה שרת העבודה בארץ, יתכן שהיינו מזמינים אותה, איננו מתכווננים
לויכוח פוליטי - זאת נעשה במליאה - ומבחינה מעשית, אני חושב, שיותר
פורה הדיון יהיה בהסתתפותו של עילם, על כל פנים, אני בטוח שהיום לא
נסיים דיון זה, ועל כן בחליט בסוף הישיבה אם להזמין את מ"מ שרת העבודה
לישיבה הבאה.

אנו עובדים לסדר היום, ושרת הדבור

למר עילם.

י. עילם:

אני רוצה למסור לחברי הועדה באופן
תמציתי את מצב הדברים ולקראת מה אנו
הולכים. אין בידי ברנע זה נתונים מדוייקים כיצד הסתכם חודש אפריל
בשטח האבטלה. יתכן שנתונים אלה יהיו בידי בטבע הבא. אולם בערך
התמונה היא זו: מספר המובטלים בשבוע האחרון של החודש היה 18 אלף, כלומר,
2000 פחות מאשר במחזור המלא של חודש פברואר, אני פוסח על חודש מרץ,
שהוא אינו אופייני בשטח זה, כי בשליש הראשון של החודש היתה קצת
גדולה לעומת פברואר, והשבוע הראשון הסתכם ב-24,500, אך בגלל הבטמים
סירדו ב-2-3 שבועות האחרונים, המספר הורד בהרבה.

המאמץ שנעשה על ידי כל מיני גורמים לאפשר
עבודה כלשהי למובטלים לקראת החגים, היו לא תוצאות רציניות, ויש לשכות
ואיזורים, שבהם חוסלה האבטלה באופן זמני, וישנם מקומות שבהם חוסלה
האבטלה באופן ניכר, אך ישנם מקומות שבהם היתה הגדלה חלקית, דברים אלה
הפחיתו באופן ניכר את האבטלה לזמן מה, וחלק מהמאמצים הללו פעל גם בחודש
אפריל, כי ישנם פועלים - והם רבים בקרב המובטלים - שאינם מעובדים
בימי חול המועד.

לפי הנחות מסויימות, תיאורטיות במידה
ידועה, היו צריכים בחודש אפריל להתווסף מרובים ובחודש מאי עוד יותר,
באופן שהיה מקום לחשוב - וזוהי הנחה - שבסוף מאי היינו צריכים
לעמוד ב-35 אלף מובטלים מבין אלה הנרשמים בלסכה, פרט לנער עובד, פרט
לערבים ופרט למתייבטים חדשים שאינם מוצאים את מלוא פרנסתם במטק, וזה
כשלעצמו מסכם במספר של 6000-7000 איש.

כלל מספר הנרשמים כדורטי עבודה היה
בחודש פברואר 41 אלף, מזה נטארה יתרה של מובטלים - 20 אלף. במרץ היה
מספר דורטי העבודה 43 אלף, ומובטלים כ-18 אלף. באפריל, אינני יכול להגיד
מהו מספר כלל דורטי העבודה, אם עלה על 40 אלף, יתכן שכן, אבל כלל המובטלים
אני מעריך אותו ב-18 אלף. יתכן שהמספרים הסופיים יראו עוד 1000 איש, ואגיד
מי הם.

באיזור מסויים של ירושלים לא קיימנו
בשבוע האחרון את ההרשמה בלסכה בגלל סירוב המופטלים לצאת לייעוד. סרבו
לצאת לעבודה זו מסום שתנאיה אינם נראים להם. אם לקחת בחשבון את מספר
האנשים שלא נרשמו, אבל באופן פוטנציאלי צריכים היו להרשם, זה מוסיף
לנו כאלף איש. ישנו עוד מקום אחד שבגלל הפרעות מסוג זה לא היתה הרשמה.
כלומר, יתכן שחודש אפריל יסיים את עצמו בדומה למה שהיה בחודש פברואר.
מכל מקום ברור, שבדאסית חוטש אי מספר המובטלים יהיה כמין זה שהיה בחודש
פברואר. אולם על פי הנחות היו צריכים להיות בחודש אפריל הרבה יותר
מובטלים. וכאן ישנן סתי סיבות אשר בגללן לא הגענו עדיין למספר זה;

סיבה אחת טבעית - התחילה העונה החקלאית, ובאיזורי התישבות מסויימים נלקחו פועלים רבים לעבודה מן המעברות והישובים הסמוכים, והם מועסקים בתיווך לשכת העבודה, אבל לא דרך הסידורים של משרד העבודה, גם בחלק מהמושבות קיים מצב כזה. עבודה זו חקייים, במצבים של עליה או ירידה, לפי המסום והמספק בערך עד סוף חודש מאי ומאז יוגל, ותעסיק עד 5000 פועלים, יש מושבות שבהן בעבודה זו של מסוף ירקות עסוקים פועלים רבים יותר מאשר היו עסוקים באותה מושבה בקטיף; יש מושבות שמספר זה ישתווה, ויש מושבות שזה יהיה פחות או פחות בהרבה, ויש מושבות שבהן נסעט לא יועסקו פועלים בעבודה זו.

אתם יודעים שהקטיף כבר הסתיים. הקטיף העסיק כ-12-11 אלף איש, מזה כ-8000 פועלים פשוטים בקטיף וב-3000-4000 פועלים מקצועיים, נגרים ואורזים וגם בסני הנמלים - יפו-תל-אביב וח'פה, מתוך 8000 פועלים פשוטים סודרו על ידי הלשכה רק 6000, כי 2000 פועלים היו נכנסים לעבודה שלא באמצעותה. אם הקטיף נגמר, הרי טבלשכה מעסיקים 8000 פועלים פשוטים, כי בעלי המקצוע חוזרים בדרך כלל לעבודה אחרת, והנסיים העובדות בקטיף, אינן עובדות בעונת הקיץ.

אם כל העבודה הזאת נסתיימה ל-8000 איש ומספר האנשים בלשכות לא גדל, הרי זה בגלל שתי סיבות - סיבה אחת טעמתי עליה, וסיבה שניה - סדורים של משרד העבודה לחידוש העבודות במסגרת התקציב החדש.

י. ריפתין:
באיזה מושבות פתר אסיף הירקות את שאלת האבטלה?

י. עילם:
זה עלול להיות במושבות, כמו: כפר סבא ונס ציונה; אין לזה כל השפעה בראשון לציון.

במסך 2-3 השנים האחרונות טרף משרד העבודה, בהתאמה עם משרד החקלאות, לקדם את הצעד הזה של גידול ירקות במושבות והקדיש תשומת לב רבה לקידום עיניי המים, ובאותן מושבות שהמספר שטחים הוכנסו לחינוך גורמים, כמו חק"ל ורפ"מ פריטים, אם מעניין אתכם לדעת, בשטח הירקנות באיזור המושבות, יש לפועלים הלתי מקצועיים כמות ימי עבודה העולה על זו שבקטיף. עלי לציון, כי למרות העובדה שהפרי סנקטף ונטלח הסנה היה פעם וחצי יותר מאשר בסנה שעברה, הרי עבדו 2000 פועלים פחות מאשר בסנה שעברה, וזה בגלל שתי סיבות, שאחת מהן מכריעה ביותר: סיבה אחת היא תוספת הטיכון, אבל הסיבה המכרעת היא - הרמת פריון העבודה, שבאה כתוצאה מעבודה שבסנה זו עבדו בקטיף פועלים שעבדו בסנה שעברה, והמתהווה בארץ בשטח הזדמנויות העבודה, יש בו כדי ללמד כל אדם את רצינות הבעיה.

החקלאות, פקדי העבודת הירקנות במושבות, אינה כרוכה בעבודה סדירה. החקלאות העובדת לא העסיקה פועלים שביכים בענפים חקלאיים עד כה. פק"ל סדור מסויים של אחוד הקבוצות והקבוצים, חברת "פיתוח וייצור" שהולכת בקבוצות חק"ל ומארגנת שטחי ירקות בעבודה שכירה, פרט לזה לא היו מעוסקים פועלים בעבודה חקלאית בהתישבות העובדת על זרמיה השונים. לרגל העונה הנוערת בשטח הירקנות, הוכנסו לעבודה פועלים מהלשכה.

ב. הראל:
כיצד זה מתבטא במספרים?

י. עילם:
מסקי עם הירדן התחילו להעסיק פועלים אלה 10-12 יום לפני החגים, וכיום עובדים בהם 1300 פועלים. כתוצאה מכך הורקה כל לשכת טבריה ומעברת צמח, ואינן בעטות באותו איזור שום עבודות אחרות. יתכן שאז, שישובים ומעברות שנמצאים בלב ההתישבות, לגביהם לא נודקק לעבודות טלאכותיות.

אבו הבנסנו לעבודה בדרך של סדורים טיווחדים כ-14 אלף פועלים מתוך חודש המסך רציפות של עבודות, וכמו כן על בסיס הפעלת דברים חדשים, וזה על בסיס תקציב הפיתוח.

הוא למסקנה שתקציב הפיתוח בכוחו לתת כן וכך אמרונות עבודה, חייב קודם כל להוריד את העבודות שכבר נעשו בעזרת הקודמת, במצבים מסויימים, היינו מפעילים 10-12 אלף מקומות עבודה בחודשי החורף, בחודשי הקיץ או פחות או יותר, בהתאם למצב התנודות התעסוקה. כידוע לכם מצב העקומה של התעסוקה הוא בעליה מתחילת מאפריל 1952, ופרט לחודש אחד של ירידה ואחר כך עליה, מספר דורסי העבודה בין פברואר לאפריל היה ארבעים וכמה אלף ומספר המובטלים 20 אלף.

אין לומר שהעבודות שהפעלנו הן עבודות יסודיות הן מבחינת מועד התעסוקה והן מבחינת חשיבות העניין. לדוגמה אוטר, שכ-3000 פועלים עסוקים בתחומי הרשויות הטקומיות, העיריות, המועצות הטקומיות והמועצות האיזוריות; כ-1500 עסוקים בעבודות אגוריות של הממשלה; כ-1000 עסוקים במסעי האומה זה כבר כמה חודשים ואנו יוצרים מפעם לפעם הזדמנויות תקציביות לשיקום מטעים; כ-1000 פועלים עסוקים בעבודת שימור הקרקע על פי תכנית של לאודרטיק; זוהי עבודה שהתחלנו בשנה שעברה בק"מ קטן בהעסקת מספר פועלים במסוף זרעים של צמחי בר הטובים למרעה; בחורף הוקמה מטחלה כזאת במגדל גד ועובדים בה 200 פועלים. בפניות אחרות עובדים פועלים במתיבת ונדליות ומיעול. זוהי עבודה הנעשית בשכר של דחק, ועסוקים בה כאלף פועלים. אם תהיה אפשרות מבחינה תקציבית, נוכל להגדיל את המספר הזה בעוד 500-600 פועלים; כרבע עובדים 2000 איט ביעור בין של הממשלה ובין של הקק"ל. ביעור הממשלתי תהיה תוספת בשבועות הקרובים, סתוך רצון להדביר כל מיני אסחים וקוצים; כ-3000 איט עובדים בטיכון, שיכון עממי וטיכון עולים ו-1500 איט עורקים במפעל הסים על בסיס תקציב הפיתוח החדש.

קראתם על ועדה בינמטרדית המטפלת בהסגת אפשרויות להעסקת מספר ניכר של פועלים לאלתר. שם מסווגות אפשרויות המקבילות לאלו שציינתי כאן בצירוף עוד כמה דברים להעסקת 8000 פועלים. בתוך 14 אלף שציינתי קודם, ישנם כבר קרוב ל-3000 מקומות עבודה מסוג זה, כלומר, מבלי לחכות עד שהועדה תקבע כך או אחרת, הפעלנו כמה דברים. אם תקראו סחר שיט הסדר או החלטה להפעיל את הצעות הועדה, אני מבקש לא לצרף 8000 פועלים ל-14 אלף, אלא ל-4000.

א. שווסטק: מהו החידוש שנועדה זו יצרה, למספר העבודה לא יכול היה ליצור?

י. עילם: אין כל חידוש, ואין מה לחדש סלבד דבר אחד, שבתוכו מקופל דבר שני - יש לחדש מסגרת תקציבית, ויש לחדש סדרי תשלום. זהו החידוש היחיד שיש לעשות כדי שישונה מצב העבודה בארץ. כל יתר הדברים הם ישנים ועתיקים. בעיית המבטלה כיום היא: א. לקיים את מספר מקומות העבודה כפי שהוא כיום; ב. למצוא מקומות חדשים, כדי להקל על השמדת; ג. למצוא עוד מקומות עבודה כדי לפגוש את הפליטה, כי אין זה מן המסנע שתהיה פליטה נוספת. הערכה שלנו על 35 אלף איט בנויה על חסר יציבות ועל פליטה הנראית בזמן הקרוב. אין לדעת אם לא יהיו נמוקים נוספים לפליטה לפי התפתחות חיי המסך, ולכן הבעיה היא, כפי שאמרתי, לייצב את הקיים, להוסיף על הקיים ולענות לפליטה.

זוהי בעיה של תקציב הפיתוח. אני מבקש לא לראות בזה צמצום הנושא, כאילו בעיית התעסוקה בנויה רק על תקציב הפיתוח, וכל תהליכי המסך האחרים אין להם השפעה על זה. אבל אני מתכוון להחזיק את הדיון אצ במסגרת זו בלבד.

א. סטנפ: האם אינך לוקח בחשבון שתביע עליה נוספת שתדבה את מספר דורסי העבודה?

י. עילם: סתוך 43 אלף דורסי עבודה שהיו בחודש סוף, 23 אלף הם עולים שהביעו ארצה אחרי ינואר 1952. אך מבין 23 אלף אלה, היו פחות מ-3000 שבאו בסוף 1952 וראשית 1953.

זאת מוזכרת, **כנצ'ענדי** המבטלה המוטב של עולה טרי אינו מוטב קיים. זאת העליה תהיה כפי שהיט כיום - ואין לראות סיבה שהעליה תהיה אחרת - הרי המטע העולים אינה נחשבת למאומה בתוך מעגל המבטלה. דוגמה זו יש בה כדי לומר לנו, שמיטת המבטלה אין לה כל קשר עם מצב העליה.

כדי לא לסגות בדמיונות, **אלא** לראות את שרטי הדברים באופן גלתי נכון, מגיד לכם - וזה בזכות ראש הממשלה שהוא כיום מט שרת העבודה, שהתעניין בשאלות העבודה - הרכב 43 אלף דורסי העבודה במועד טרץ היה כזה: 32 אלף ויותר פועלים גלתי מקצועיים, ויתרם פועלים מקצועיים. זה אוטר, שאלה הם רובם ככולם עולים, עולים שבאו בשנים 1950 ו-1951, הם היו 5000 פובטלים מקרב פועלי הגנין, רובים היו מבעלי המקצוע החדשים, ולא מן הוותיקים.

א. שוטרמק: הותיקים אינם נרשמים.

י. עילם: דבר זה אינו קיים יותר, מענין לציין, שבימי הטיא של העליה היו רק 20 אלף דורסי עבודה לחודש, ועכשו המספר הוא כפול, כלומר, דורסי העבודה הותיקים מופיעים גם הם בין הנרשמים.

אני מחזיק את עצמי בגבולות הפתרונות הנתנים להסגה בעזרת תקציב הפיתוח ולא בעזרת כל יתר ההשפעות הטבעיות והמלאכתיות שקיימות בהתפתחות המסק. תקציב הפיתוח כפי שהוא טובח על שולחן הממשלה - ואתם יודעים על מה נסב הויכוח - אין בו כדי לתת תשובה מוחלטת ולהחזיר אותנו למצב שמספר הטובטלים בסופו של דבר יהיה כפי שהיה באדסיה אפריל-מאי שנה שעברה, כלומר, - 5000-6000 טובטלים, אלא לכל היותר יוריד את מספר הטובטלים ויעמידו על 10-12 אלפים. כוח הקבול של תקציב הפיתוח בסך הכל, אם לא בדקדק בכל פירור של אפשרויות שיטנו בתוכו, אלא אם נראה רק את הדברים הקפיטלים, הרי יש בו כדי להעסיק 25-28 אלף טובטלים באופן סכמטי, בהתעלם מהעובדות, ובהתעלם מן הגזר הביאורגפי, והנושא הזה של גזר ביאורפי הוא נושא חסור טאד. בהתעלם מהעובדה שלמרות הפעלת תקציב הפיתוח, יהיה מצב חסור בחיפה, תל-אביב וירושלים, יש בתקציב הפיתוח לאפשר באופן סכמטי אותו מספר פועלים לעובד ברגע זה על חשבון תקציב הפיתוח ויש בכוחו לאפשר תוספת במספר זה. אבל יתכן שיהיו חדשים שבאנכ קטה להחזיק מעמד במסגרת זו, כי עניני הפיתוח החשובים טבעם אינו כזה, שיסתדרו בדיוק לפי האיזור שאנו רוצים בו. אבל אלה הם לבטים של בצוע ולא של סיקולים פרינציפיוניים. השאלה היא אפוא: אם תקציב הפיתוח יאוטר במתכונת זו שיש בה התשובה שעמדתי עליה; ב. אם שסיאוסר תקציב הפיתוח יופעל על ידי תגוף הנוגע בדבר, והאוטר יוכל לאפשר למפעיל לקיים את הדבר.

אתם יודעים שבנקודה האחרונה קיימים קשיים גדולים מאד, וענין שכר העבודה - נחתת היא מי מטלם לפועל - במצא במצב גלתי בטוח, ויש הפרעות ועכובים וזה גורמילמצבים חסורים מאד, וברור, שבצורה זו לא נוכל לקיים את הדבר. כמובן, שהמיט הנקרא על ידי הלשכה לצאת לעבודה על פי תורו, אם כי הוא יודע שחברו שעזב את העבודה לא קבל את שכרו, בימים הראשונים הוא טוכן לצאת לעבודה בידעו שהשכר אינו בטוח, אבל ברבות הימים הוא מתחיל להרגיש בקושי זה. זוהי בעיה חסודה מאד. כמובן, יכול להיות מצב מסודר מאד, שאם אין כסף טוכן, אין מעסיקים 1000 פועלים אלא רק 200, אבל אם אנו רוצים לתת קיסור לגלגלי התעטוקה, עלינו להפעיל יותר מקורות עבודה, במידה שהדבר ניתן. לכן, בהגדרות של תקציב הפיתוח כפי שהן כיום, אין מסיגים את מלוא מספר ימי העבודה שאמטר היה להשיג, אילו הענין היה הולך כסודה. אם לא תפתר השאלה זו, הרי גם אם יאוטר התקציב בזמן - נבית, אם כל השלבים של הממשלה והכנסת וועדת הכספים ייעשו באופן מהיר - לא תהיה אפשרות לנצל את כל האפשרויות שבתקציב הפיתוח. אני אוטר דברים אלה לא רק כדי שיהיו ברורים לכם, אלא כדי שלא יתקבל אותו מצב שמתקבל טפעט לפעם, שחבר כנסת שואל - אם בדרך של שאילתה ואם בדרך של הצעה לסדר היום - מה קרה שרת העבודה הודיעה שיכנסו 8000 פועלים לעבודה, והם לא נכנסו? דבר זה קורה משום שלא התגברו על הקושי הכספי, ואין לראות בזה טעות בחשוב או-ריטורל בהגסטת, או כל סיבה נחת מן הסיבות **אמנונת**

בענין בין המחשבה לביצוע, אם כי ישנם די קשיים כדי להפוך מחשבה למעשה בעל ערך.

אני מתאר לעצמי שאילו הייתי מציע הצעות וחברי הועדה היו מקבלים אותן בעין יפה, גם אז לא היה טועיל הדבר. אם המטלה תחליט בענין תקציב הפיתוח בימים הקרובים, הרי שבאופן טכני אפשר יהיה להגדיל את מספר העובדים.

אולם לא רק הבעיה הכספית, לא רק בעיית מועד ההחלטה וגם הקובעות, אלא גם שאלת הפרוצדורה. אני מונה תשומת לב חברי ועדת העבודה לכך, שרק אתמול אירעה ועדת הכספים את המקדמה שלהתקציב בסכום של 17 מליון לירות שעוד לפני זאת הכנסת לפגרה בתקבלה החלטה על כך. אמנם, תחת לחץ המסיבות, במידה שהדבר היה תלוי במסדר העבודה לא היינו להסדר זה, ופגטנו קצת במושגים הפורמליים. אבל לא זוהי הנקודה; זוהי רק מקדמה לאפרייל-מאי. אנו נמצאים היום בתאריך ה-6 במאי, ורק אתמול אשרו מקדמה זו. תקציב הפיתוח הכולל, אם תגמר הכנתו במטלה והוא יוגא לכנסת, הרי, לפי הסדורים החדשים, הכנסת תהיה עסוקה בשבועות הקרובים בטיפול בתקציב הסוטף, ועל כן איננו מתאר לי מתי היא תאשר את תקציב הפיתוח. אמנם במידה שמסדר העבודה סצורה על הדברים, בלך הלאה בדרך שהלכנו, אם כי מתוך טכסוליים, כי זה אומר להקדים את הנעשה לנטמע. מצב זה אינו בוח לאורך ימים, ואפילו אם הולכים בדרך זו, יש בזה טרנס הכבדה. לכן, כל פתרון בעיית האבטלה תלוי לא רק במבצעים אלא גם במחוקקים.

הערה אחרונה: מבחינת טיקול יבט של הוראת שעה, מסדר העבודה צריך היה להגיד, כי מן הדין להקדיש את מרבית תשומת הלב לדברים סטריים תעסוקה ברבע זה, אחת היא מהו המעשה שעושים, בלבד שיצאו לאבודה, ולעזוב את כל הדברים הקטורים בפיתוח אינטגרלי של הארץ, כי אלה אינם טהורים הזדמנות להעסקת המוני פועלים, הם רק פותחים את השערים למחר ומחרתים, אולם אם בוויכוחים אלה נמנה מסדר העבודה לצדם של דורטי הפיתוח האינטגרלי, אפילו מתוך אפשרות של צמצום התעסוקה, הרי אינו עושה זאת מתוך התלהבות פטריוטית לענייני הפיתוח בלבד, אלא גם מתוך חשבון קר, כי אם לא נבצע מפעלי פיתוח, נצטרך מדי יום ביומי להכין דגרים סלאכותיים וחצי סלאכותיים. על כן הייתי רוצה לבקש את חברי הועדה, שבצורה זו יסקלו את הענין כאשר הוא יועמד בפניהם לטיקול.

זהו מצב הדברים, כפי שהנו כיום, אם ועדת העבודה תמשיך לרון בנושא זה בשבוע הבא, אוכל למסור מה גורל הסגרים הקובעים את הענין.

היו"ר ה. ברגר:
עתה בעבור לשאלות, ואת הויכוח נערוך בישיבה הבאה.

א. סוסטאקי:
אפילו אם יאוטר ואפילו אם יהיה כסף. לכן רוצה אני לדעת מהי עמדת המטלה לגבי מס האבטלה.

היו"ר ה. ברגר:
בענין זה כיוצא אין למטלה עמדה. כך שאינך יכול לתבוע תשובה סנציג המטלה. אתה יכול רק לסמוע את דעתו הפרטית של מר עילט על כך.

ג. טברסקי:
מהו מספר הטובטלות מבין כלל מספר הסונטלים מסדרת לנו?

האם ישנם מספרים על טובטליה ספעל לגיל 55 שנה?

היו"ר ה. ברגר:
כל הזמן מתנהל ויכוח בטאלת גורלם של אנשים מעל לגיל 55 שנה ונסים למעלה מגיל 50 שנה. כיום כאשר בא אדם כזה ללסכה, שולחים אותו הביתה, אני יודע שקיים ויכוח

כזה בין לשכת העבודה ומשרד העבודה, והדבריה הביעו לידי כך, שמשרד העבודה איים על לשכת העבודה, שבאם היא לא תרסום את האנשים האלה, משרד העבודה יקיים לשכה מיוחדת עבורם.

י. עילום:

ישנן כמון שתי שאלות - שאלה אחת של אנשים קטיי סידור, לאו דוקא קטייטים, אבל אנשים שמבחינת כושרם הגופני אינם יכולים לעשות כל עבודה. מתוך כלל דורשי העבודה, מספרם אינו מועט. הערכה היא, שלפחות 5000-6000 מבין הדורשים בלשכה הם מוגבלי כושר עבודה, וטבעי הדבר שבכל סיטואציה הם מהווים לא את האחוז היחסי אלא את האחוז המכריע. קטיי הסדור שבחוק הערים הגדולות, הפתרון למענם הוא מורכב ביותר, כי הם אין אותן ההזדמנויות שיכולות להיות במקומות אחרים.

בעיה קשה אחת מהוות במקומות מסוייטים הפועלות, דנמצאות ברוטאציה של הלשכה. עבודות אבודות אינן עונות במאומה לפועלות. הפועלות הנמצאות בסביבה חקלאית, העונה החקלאית זנהי הזדמנות העבודה בטיבלן. אבל הפועלות הנמצאות בתל-אביב ובפרים אחרות, בעייתן קשה יותר.

י. ריפתיון:

אני חושב שלתועלת העניין צריך לקיים בראשית השבוע הבא דיון בכנסת על מצב האבטלה. אם ראש הממשלה יחסור הודעה בעניין זה, אני טבור שיהיה ליכוח על הודעה זו. על כל פנים, אני מציע, שועדת העבודה תחליט שהיא מבקשת לקיים דיון בכנסת בשבוע הבא על מצב האבטלה.

היו"ר ה. ברגר:

ביחס להצעתו של חבר הכנסת ריפתיון, אין כל צורך לבקש מדוע בחוץ דיון בכנסת, אבל ישנם שני ניהוקים המכבידים על קבלת הצעתו: ניימוק אחד הוא, שאיננו יכולים לקבל החלטה מחייבת כזאת, מבלי להתקשר תחילה עם הממשלה. אפשר רק לקבל החלטה, שאנו פונים לממשלה במצעות נשיאות הכנסת ומבקשים לדעת מהי עמדתה. הנימוק השני הוא, שיתכן ובשבוע הבא יתחיל הדיון על תקציב ההוצאות של משרד העבודה, ואז אין טעם רב לקיים דיון בפרד בעניין האבטלה, כי כל אחד יוכל לוטר את דבריו בטעת הדיון על משרד העבודה. אם יתברר שויכוח כזה לא יהיה, והממשלה מוכנה לויכוח זה, נבקשה.

ר. טרני:

אני חולק לא רק על הצעתו של חבר הכנסת ריפתיון אלא גם על זו של היושב ראש. אני חושב, שקודם כל עלינו לטייט את הדיון שהתחלנו בו בוועדת העבודה, כדי שלפחות חברי ועדת העבודה ידעו את העניין. אני טרסה לעצמי לומר, שמחוק לידיעה שטחית מתוך העתונות, הכנסת אינה יודעת את הבעיה. אני רואה בחרדה רבה את התפקיד הבולט שמלאה הכנסת בדיוניה בתקציב. אינני יודע כיצד יכולה הכנסת לעבוד בשיטה פרלמנטרית כזאת, כאשר הדברים הם כל כך דחופים ודוערים. והנה חבר הכנסת ריפתיון מציע עוד יומיים של דיון בעניין זה. אני מציע שועדת העבודה תפנה לנשיאות לעשות ממסך כדי לשנות את דרכי הדיון בתקציב, לפחות לשעת חירום זו.

ג. הרמל:

אני מתנגד להצעת חבר הכנסת ריפתיון להעמיד את העניין על סדר יומה של הכנסת, כי קודם כל תהיה לנו הסדמנות לדבר על כך בטעת הדיון על תקציב ההוצאות של משרד העבודה, ושנית, תהיה לנו הזדמנות לדבר על כך בקטר עם תקציב הפיתוח; שליטת, כל הטאלה הזאת עומדת לדיון בממשלה, וברור שבשבוע הבא נדע את עמדת הממשלה ביחס לטאלה זו.

היו"ר ה. ברגר:

ישנן שתי הצעות: הצעה אחת של חבר הכנסת ריפתיון: ועדת העבודה תחליט להעמיד על סדר היום של הכנסת בשבוע הבא את שאלת האבטלה; הצעה שניה - הועדה תחילה על היו"ר לברר אם נשיאות הכנסת והממשלה מתי יגיע לכנסת תקציב ההוצאות של משרד העבודה, וכן אם הממשלה מוכנה לדיון בפרד בעניין האבטלה, וכאשר תהיה לנו אינפורמציה זו, תחליט בשבוע הבא.

אני מציע סיוטב ראש הועדה יטלח לסדרת
העבודה אחולי ברכה.

י. ריפתין:

ההצעה בתקבלה

בישיבה הבאה יתקיים הסטך הדיון על
סקירתו של סר עילם.

היו"ר ה. ברנר:

אטר להופעת ספלט טקום שרת העבודה, אני
מציע לברר אם באפשרותו להתפיע בפני הועדה.

ההצעה בתקבלה

הישיבה בעולה.

הישיבה בעולה בייעה 11.15